

ИЗКУСТВЕНАТА ПЛЪТ НА ДИГИТАЛНОТО ИЗОБРАЖЕНИЕ

Фотографията е на кръстопът. Има опасната перспектива да изпадне и в безпътица. Дърво без корен. Днес има обилен плод, вкусът е съвършен, но всички знаем, че е изкуствен. Сравненията по технически показатели вече са излишни. Дигиталната технология победи, замени същност с функции. Пораженията ще са неминуеми в лично-интимен и социален план, фотографията ще изгуби душата си. Тя се роди в името на спомена и самата тя ще се превърне в спомен. Образът губи основите си, той оживотворяваше с достолепието си, а днес принизява с екранната си мимолетност. Високият смисъл е дигитално недостъпен по онтология. Удобството, бързината, съвършенството гонят други изобразителни цели. Емпиричният подход е повсеместна зараза-откриват се чудесни възможности за почитателите на външния свят, суетата и фотоизобразяването им. А какво ще кажете за тази реклама на фотоапарат-стилен, елегантен, в различни цветове гами. Съдете за снимките по избраните качества на този апарат. Life-style празнота. Думата съблазън е напълно приложима. Отказ от търсене на ентелехия /крайното предназначение, което всяко нещо съдържа в себе си/на фотографията, отказ от съдържателен диалог за различията между дигитален и фотографски образ. Мнозина го смятат за приключен, а той въобще не се е състоял.

Широко разпространен е мита, че най-важен е резултата, средството няма значение. Книгата на Маршал Маклуън е озаглавена „Посланието е в средството”. Представете си тракийско златно съкровище, направено от друг метал.

Има опасност фотографията да се обезличи, да се изгубят смисъла и природата ѝ, обхватът на фотошоп е безграничен. Налице е надпревара във възможностите-сигурен белег за отсъствие на вътрешна свобода. Все по-често към споделеното фотографско творчество ще следва въпроса: ”И какво от това?” Дано един ден се стигне до употребата на думата екология, приложена към фотографията. Не вярвам в манипулирания образ да победи доброто. С такава бързина настъпват технологичните промени, толкова безсмислен е самостоятелния им безжизнен напредък, че се чудиш кой на кого служи. Елементарният, леснодостъпен дигитален образ ще бъде превзет от процъфтяващата посредственост, най-вероятно с GSM в ръка. Грехът празнословие ще има мощен конкурент във визуалната сфера.

Към дигиталното изображение трябва да се отнасяме тъй както трябва да се отнасяме към тялото си. Да го държим в чистота, да не преяжда и най-важното-да не го отричаме или възвеличаваме, а да сме наясно с мястото му в йерархията на дарените от Бога човешки достойнства. Така ще се опазим от приближаващата се епоха на култ към тялото.

Връзката човек-фотоапарат-реалност изтънява. Взаимоотношенията се автоматизират и консумативната страна взема връх. Седемнадесети юли е прокламиран като ден без фотография, а страницата на проекта се намира на адрес www.nonphotographyday.com Човек снима за да консумира реалността повторно/група японци, всички с фотоапарати снимат в музея/Автоматично е фокусирането, автоматично е измерването на светлината, а на запад дори има табелки, които посочват мястото, от което да застанеш, за да направиш най-добрата снимка/Сюзън Зонтаг-«За фотографията»/. Неудобството е творчески по-перспективно. Изборът на диафрагма и скорост не е само техническо решение. Дълбочината на рязкост е общуване с пространството. Ръчните настройки са авторски вмешателства. Обективите освен технически имат и психологически характеристики. Намирането на резкостта, посредством въртенето на гривната на обектива е същевременно диалог между теб и света, ограничен във избора. Образът става подвижен, можеш да съзерцаваш в нюанси всяка промяна. Та това действие е интелектуално усилие, част от сладостта на снимането, специфично фотографско преживяване. Копирането, проявяването, непръката намеса, въобще човешкото участие в

процесите те сродява с образа.Какво да кажем за тайнството на фотографията,за тъмната стая и мистичното появяване на образа-отиваща си поезия.

Един баща казал на сина си:прав съм ,дори когато не съм прав.Синът му имал пълно доверие.Това доверие давало на бащата сигурност във всяко начинание,което предприемал.Доверието превъзхожда привидната логичност,има изключително значение не само при отношенията човек-човек,но и във връзката зрител-образ.Доверието гарантира пълноценност на връзката.Днес доверието във фотографския образ е разколебано По рождение фотографията е свидетелство за достоверност,документ,в чиято истинност никой не се съмнява.В цифровото изображение същността променя мястото си-от текста към контекста.Технологиите не пречат за създаването на документално вярна снимка,няма доверие в автентичността ѝ. „Аз не съм толкова красива,колкото изглеждам на фотографиите-споделя актрисата Моника Белучи.Това са фалшиви образи на реалността,за да се продава една мечта”.

Дали въобще дигиталния образ идва на мястото на фотографския, или има съвсем различен произход,същност и функции.

Духът на времето,духът на времето е в невидимата част на съвременния фотографски айсберг – „дух на привидност,без връзка с нещата по същество”/епископ Теофан Затворник/ Печални свидетели сме на промяна в образния код на цивилизацията.В интервю на въпроса „в какво вярваш абсолютно”-Павел Червенков,талантлив български фотограф,отговаря: „Цифровите камери върнаха фотографията в каменната ера,както изобразително,така и нравствено”

/Light№25,2005г.-приложение на в-к Капитал/

Широкоразпространени са заместителите-генно инженерство,изкуствен интелект,виртуална реалност.Сянката замества светлината.Един от признаците на края е умножаването на съблазните.Но нека не навлизаме в подробностите на израза „Светът,в който живеем е пред гибел,господа”Интересува ни танцът на палубата на потъващия кораб,танцът и неговата предапокалиптична естетика.Изкуството се нуждае от логотерапия.Така нарича лечебния си метод австрийския психолог Виктор Франкъл.Безсмислието е характерна черта в душевния живот на днешния човек и на изкуството му.То трябва да се излекува и наново да се гради. „Струва ми се,че за да се изгради някаква концепция-в частност възглед върху изкуството-е необходимо преди всичко да се отговори на друг въпрос,много по-важен и общ:защо въобще човек живее?Какъв е смисъла на неговото съществуване?”-казва руския кинорежисьор А.Тарковски.Дали след самотния си ход красотата няма да се завърне в триадата добро,истина,красота?

С какъв глас да изречем думите,които чух от възрастен човек в църквата „Свети Николай”в Лом?Добротата ще спаси красотата.Плахо,с толерантност към високите етажи на хедонизма или с упование и тиха надежда?

В период на униние и мрачно настроение Пушкин написва стиховете :

Дар напрасный,дар случайный,
Жизнь,зачем ты мне дана?
Иль зачем судьбою тайной
Ты на казнь осуждена?

Публикува ги в списанието „Северни цветове”.Без подпис,в стихотворна форма митрополит Филарет дава отговор на недоуменията на Пушкин:

Не напрасно,не случайно
Жизнь от Бога нам дана,

Не без воли Бога тайной
И на казнь осуждена

Сам я своенравной властью
Зло из темных бездн воззвал,
Сам наполнил душу страстью,
Ум сомненьем взволновал.

Едно от най-възвишените стихотворения на Пушкин „Станси” е финала на този образцов диалог между поет и богослов, между гениалност и святост.

В днешно време артистичните изяви изобилствуват с дразнители, предизвикателства, интриги, все по-рядко срещаме добрата дума /образ/, която няма за цел да смайва с нечувани новости, да разкрива сензационни събития, а да зарадва някой печален дом със светлина „/архимандрит Серафим/

Антропоцентричният мотив на творчество поставя изкуството на пиедестала на висша ценност, неприкосновена територия на хуманистичната цивилизация. Според учението на свети апостол Павел за човешката същност душевното/наука, изкуство, философия/ се различава от духовното/стремеж към Бога/. Единствено духовното храни, осмисля и плодотвори душевното. Оставено само на себе си, то е в безпътица. Без хоризонт, без светлина. Пътят на спасението е известен. Тръгвайки по него истинската среща с красотата е неминуема. Само, че в сърцето. Превръщането ѝ в звук, слово, образ е естествен завършек на дарената, единствено на човека способност, наречена талант.

Николай Трейман